

Współpraca konfederacji szwajcarskiej z unią europejską, analiza dokonań i perspektyw rozwoju

Spis treści

WSTĘP 4

ROZDZIAŁ I 7

Ogólna charakterystyka relacji Konfederacja Szwajcarska – Unia Europejska 7

1. Początki Konfederacji Szwajcarskiej 7

1.1. Rozwój państwowości 7

1.2. Konfederacja czy federacja? 8

1.3. Jedność między podziałami 10

1.4. Geneza demokracji bezpośredniej i neutralności 15

2. Wkład Szwajcarii w procesy integracyjne na kontynencie europejskim 23

2.1. Szwajcaria jako źródło idei integracji w Europie 23

2.2. Instytucjonalizacja idei współpracy w Europie 24

2.3. Początki współpracy z Wspólnotą Europejską 25

3. Specyfika relacji Unii Europejskiej z Konfederacją Szwajcarską na tle
stosunków z innymi państwami 28

3.1. Stosunki Unii Europejskiej z państwami sąsiednimi 29

3.2. Istota stosunków Unii z Konfederacją Szwajcarską 30

ROZDZIAŁ II 32

Współpraca gospodarcza jako podstawa relacji 32

1. Problem roku 1992 32

1.1. Konsekwencje szwajcarskiego „EWR-Nein” 32

1.2. Nowa jakość współpracy 38

2. W kierunku zacieśnienia współpracy gospodarczej – Bilaterale Abkommen I 39

2.1. Ogólna charakterystyka BA I 41

2.2. Umowa o swobodnym przepływie osób 43

2.3. Pozostałe porozumienia w ramach BA I 48

ROZDZIAŁ III 56

Aspekt pozagospodarczy współpracy 56

1. Nie tylko gospodarka w ścisłym znaczeniu 56

1.1. Ogólna charakterystyka BA II 58

1.2. Przystąpienie do systemu Schengen/Dublin 59

1.3. Pozostałe porozumienia w ramach BA II 62

2. Analiza wpływu dotychczasowych dokonań 73

2.1. Realizacja BA I 74

2.2. Realizacja BA II 78

ROZDZIAŁ IV 82

Nowe obszary i formy współpracy 82

1. Wpływ rozszerzenia Unii Europejskiej z 2004 roku na Konfederację Szwajcarską 82

1.1. Rozszerzenie zakresu stosowania Bilaterale Abkommen I 82

1.2. Bundesgesetz Ostzusammenarbeit 85

2. Wpływ rozszerzenia Unii Europejskiej z 2007 roku na Konfederację Szwajcarską 93

3. Znaczenie współpracy z nowymi krajami Unii 94

4. Nowe obszary współpracy bilateralnej 95

4.1. Elektryczność 96

4.2. Zdrowie publiczne i zwalczanie epidemii 97

4.3. Handel produktami rolnymi i artykułami żywnościowymi 99

4.4. Eurojust 102

4.5. Galileo 103

4.6. Podatki 104

ROZDZIAŁ V 105

Problem członkostwa Szwajcarii w Unii Europejskiej 105

1. Możliwe scenariusze na przyszłość 105

1.1. Członkostwo w Unii Europejskiej 105

1.2. Częściowa akcesja do UE 108

1.3. Przystąpienie do Europejskiego Obszaru Gospodarczego 108

1.4. Unia celna 109

1.5. Kontynuacja współpracy dwustronnej 110

2. Szwajcarska polityka neutralności i demokracja bezpośrednia a akcesja do Unii Europejskiej 111

2.1. Federalizm	111
2.2. Demokracja bezpośrednia	113
2.3. Neutralność	114
3. Stanowiska szwajcarskich partii politycznych	115
3.1. Chrześcijańska Partia Demokratyczna (CVP)	115
3.2. Szwajcarska Partia Ludowa (SVP)	116
3.3. Partia Socjaldemokratyczna (SP)	116
3.4. Partia Liberalno-Demokratyczna (FDP)	117
4. Oficjalne stanowisko Szwajcarii w kwestii członkostwa w Unii Europejskiej	118
ZAKOŃCZENIE	123
BIBLIOGRAFIA	126
SPIS TABEL	135
SPIS WYKRESÓW	135

WSTĘP

Przedmiotem niniejszej pracy jest omówienie i analiza dotychczasowych dokonań w ramach współpracy Konfederacji Szwajcarskiej z Unią Europejską oraz przedstawienie najbardziej prawdopodobnych rozwiązań na przyszłość. Praca ta może jednak być interpretowana szerzej, jako ukazanie stosunku „wyjątkowej” Szwajcarii do Europy i prowadzonej na jej obszarze integracji gospodarczej, a coraz częściej także politycznej.

Przez długie wieki Szwajcaria trwała „na uboczu” współpracy na kontynencie europejskim. W okresie tym wypromowała prowadzoną przez siebie politykę zbrojnej neutralności, stając się równocześnie symbolem państwa demokratycznego i europejskiego mocarstwa finansowego. Nie angażując się w procesy integracyjne w Europie i Świecie, nie licząc krótkiego epizodu z Ligą Narodów, stawiała się mimo wszystko wzorem integracji politycznej. W szczególności w okresie funkcjonowania Unii Europejskiej szuka się odwołań do zachodzących w poprzednich wiekach w Szwajcarii procesów integracji różnorodnych grup religijnych, językowych czy narodowych.

Po okresie II wojny światowej Konfederacja Szwajcarska spostrzegła jednak, jak znaczące mogą stać się dobre relacje z ówczesną Europejską Wspólnotą Gospodarczą. Od lat 60. XX wieku rozpoczęła się współpraca o charakterze

dwustronnym, której przejawem była między innymi umowa o wolnym handlu podpisana w 1972 roku. Gdy w 1992 roku okazało się, że szwajcarskie społeczeństwo odrzuciło uczestnictwo w tworzonym wówczas Europejskim Obszarze Gospodarczym (a pośrednio także sprzeciwiło się planowanym negocjacom akcesyjnym z Wspólnotą Europejską), strona europejska poddała w wątpliwość możliwość dalszej opartej na zaufaniu współpracy. Jednak sukcesy współpracy z przełomu XX i XXI wieku ponownie nasuwają pytania odnośnie akcesji Szwajcarii do Unii. Autor niniejszej pracy próbuje na podstawie dotychczasowych relacji ocenić czy możliwe jest pogłębienie omawianej współpracy do rozmiarów pełnego członkostwa Konfederacji w UE, czy raczej mamy do czynienia z sytuacją, że opór wobec ścisłej integracji powoduje potrzebę szukania innych rozwiązań.

Oczywiście praca z uwagi na możliwości objętościowe prezentuje swego rodzaju obszar tematyczny to dalszych konkretniejszych analiz. Świadomie zostały pominięte kwestie o mniejszym znaczeniu, jak na przykład mniej znaczące umowy czy pełne szczegóły z zakresu realizacji poszczególnych umów. Chodziło przede wszystkim o jak najbardziej trafną charakterystykę poszczególnych etapów współpracy i na tej podstawie wyciągnięcie wniosków w zakresie celu opracowania.

Obrana przeze mnie metoda badawcza opiera się na analizie źródeł i interpretacji faktów na podstawie dostępnych materiałów. Materiał źródłowy stanowią publikacje książkowe, artykuły naukowe, raporty, oficjalne dokumenty Unii Europejskiej oraz Konfederacji Szwajcarskiej, jak również specjalistyczne witryny internetowe. Jeśli chodzi o kwestię stosunków szwajcarsko-unijnych literatura polska jest bardzo uboga, ograniczając się w dużej mierze do prac Adama Łazowskiego, pracownika T.M.C. Asser Institute w Hadze. Dość bogato prezentują się dzieła zagraniczne, jednak w znacznej mierze dostęp do nich jest znacząco utrudniony lub wręcz niemożliwy. Dlatego dużą pomocą były wersje elektroniczne publikacji książkowych oraz bogata baza publikacji funkcjonująca w ramach portalu szwajcarskiego Biura Integracyjnego, wspólnej agencji Departamentu ds. stosunków zewnętrznych oraz Departamentu ds. gospodarczych.

Rozdział pierwszy przedstawia krótką historię Konfederacji Szwajcarskiej i główne cechy jej ustroju społeczno-politycznego; omówienie to jest podstawą do analizy udziału Szwajcarii procesach integracji na kontynencie europejskim. Przedstawiona jest ponadto specyfika relacji z Unią oraz najważniejsze

wydarzenia współpracy w początkowym okresie.

W rozdziale drugim szczegółowo omówione zostały konsekwencje wynikające z odrzucenia przez Szwajcarów w 1992 roku udziału w Europejskim Obszarze Gospodarczym. Przedstawiono także próby rozwiązania powstałego kryzysu. Centralnym punktem rozdziału jest charakterystyka umów wchodzących w skład pierwszego pakietu umów bilateralnych z 1999 roku wraz z analizą ich wpływu na wzajemne relacje.

Trzeci rozdział jest kontynuacją tematu rozpoczętego w poprzednim – omawia drugi pakiet umów bilateralnych podpisany w 2004 roku. Przedstawiona została w nim także analiza dotychczasowych dokonań w ramach realizacji powyższych umów.

Rozdział czwarty charakteryzuje współpracę szwajcarsko-unijną na tle procesów rozszerzania zachodzących na kontynencie europejskim. Analizie poddano zarówno problem poszerzenia zakresu stosowania umów bilateralnych na nowych członków Unii, jak również szczegółowo omówiono wkład Szwajcarii w niwelowanie nierówności społeczno-gospodarczych wśród tych krajów. Ponadto omówione zostają nowe obszary współpracy Szwajcarii z UE, przewidziane do ewentualnej regulacji w drodze bilateralnej.

Celem rozdziału piątego jest przedstawienie możliwości dalszego rozwoju relacji. Omówiono stanowiska główach partii politycznych i oficjalne stanowisko Rady Federalnej oraz poddano analizie cechy charakterystyczne szwajcarskiej państwowości w obliczu ich zagrożenia przez ewentualną akcesję do Unii Europejskiej. Wstępne konkluzje zawarte w tym rozdziale oparte są w dużym stopniu na analizie cech szwajcarskiej federacji zawartych w rozdziale pierwszym.

Praca przedstawia stan prawno-polityczny na dzień 30 września 2007 roku.

Liczba stron	135
Nazwa Szkoły Wyższej	-
Rodzaj pracy	magisterska
Rok oddania	2007

To jest gotowa, obroniona praca. Gdyby chcieli Państwo zlecić napisanie zupełnie nowej pracy, to zapraszamy na stronę [pisanie prac](#) - sprawdzony serwis!